

Buitenles mossen in de Kloostertuin van St. Elisabeth te Haelen

zaterdag 25 maart 2023.

Willemiek verzorgt de inleiding vandaag. Jan en Riek zijn wederom onze docenten. Riek sportief op laarzen, zij heeft een plamuurmes aan een touwtje om de hals, om mossen ergens vanaf te schrapen. Eigenlijk hoort dit bij de uitrusting die we bij ons moeten hebben, een loep en een plamuurmes. Maar Willemiek demonstreert ook de conveluutjes, ik schrijf het maar even fonetisch op, want ik kan het woord in geen enkel woordenboek vinden. Het is een gevouwen blaadje waarin je de gevonden mossen kunt bewaren en later tot leven kunt wekken met een plantenspuit. Jan zal Riek regelmatig raadplegen. Jan, prachtige baard en klein brilletje, waarmee hij zelfs het bleek watervorkje ziet. Hij draagt een jas van het Brabants Landschap en een paraplu van IVN. Beide een hoofd vol kennis over mossen en niet alleen mossen, tegenwoordig zijn ze ook bezig met nachtvlinders.

In de tuin van het klooster St. Elisabeth een overdaad aan mossen. We bekijken alle randjes, het eerste mos dat we tegenkomen is zilvermos. Op het voorplein staan we al stil bij de mergelstenen, hierop vinden wij het ingerold (opgerold) smaragdmoss, kapsels zijn aanwezig. Het is een zeldzame rode lijst soort, zeker in onze contreien, want mergel zien we hier niet veel.

Op een geënte kers, gesnaveld klauwtjesmos. Op de grond, groot rimpelmos, getande gerimpelde blaadjes, zonder loep is het onmogelijk om mossen te determineren. dit was het eerste mos dat ik duidelijk herkende in het veld. Maar vandaag leer ik dat dit mos 64 peristoomtanden heeft en een trommelvel, en dat zo minuscuul klein.

De broedhaarmuts, alweer een zeldzame soort. Aan de bruine staafvormige broedlichamen die verspreid op de bladschijf staan is deze soort te herkennen. Op de vijferrand, meer specifiek op de kop van de leeuw, gesteelde haarmuts. Zo struinen wij de tuin door.

foto: Els Korsten

Bij de poort vinden wij gewoon smaragdsteeltje. En gerand haarmos; dit mos heeft een duidelijk zichtbare lichte rand. En onder de bomen het mos dat tijdens elke excursie door deelnemers wordt herkend als sterretjesmos, wat het niet is. Het is gewoon haarmos, met een prachtig mutsje.

Bij de voorde vindt Jan op een boom bleek boomvorkje. Ik zoek het op de stam, maar het is net een tekening van Escher, pas als je weet wat je zou moeten zien vind je dit prachtig mosje. Het is zo klein, ik ga daar met mijn fototoestel nog wel een macro opname van maken.

Foto: Willemieck van Deutekom

We eindigen met regen en schuilen nog in het ruilboekenkastje. Gelukkig hebben we dan al veel mosjes behandeld. We vinden het niet erg om terug te lopen naar het restaurant; daar wacht koffie, chocomelk en voor ieder die dat wenst een stuk vlaai. Riek en Jan worden natuurlijk getrakteerd door ons. Een leerzame mossenmorgen. De gevulde conveluutjes kunnen opgeborgen worden.

Wat doen mossen voor ons:

- Ze maken zuurstof
- Ze beschermen de grond tegen uitdrogen en wegspoelen
- Ze geven schuil- en leefplaats aan kleine beestjes zoals kevers, torren, mijten.
- Zaden en sporen van allerlei planten, mossen, paddenstoelen voelen zich er thuis en kunnen ontkiemen.
- Ze binden stikstof, een halve kilo per vierkante meter.

Hermien Hendriks en Willemieck van Deutekom, coördinatoren IVN Plantenwerkgroep Roermond e.o.